

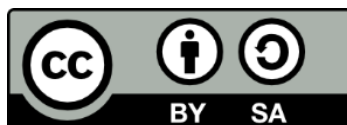
Εισαγωγή στη Μεθοδολογία της Επιστημονικής Έρευνας

Ενότητα 4:

Αναζήτηση βιβλιογραφίας – Βιβλιογραφική επισκόπηση και ανασκόπηση

Λελούδα Στάμου

Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ – ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΣΤΥΛ

- Από το θέμα στα ερευνητικά ερωτήματα
- Αναζήτηση βιβλιογραφίας (γενικής και ειδικής)
- Εφαρμογή στα προτεινόμενα από τους φοιτητές θέματα – Συζήτηση μέσα στην τάξη

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

- Η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας ανήκει στην προπαρασκευαστική φάση της έρευνας, γίνεται δηλαδή πριν αρχίσει η εκτέλεση της έρευνας, συνεχίζεται όμως και ολοκληρώνεται με τη συγγραφή της επιστημονικής μελέτης.
- Διαφοροποίηση ανάμεσα στην ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ και την ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ της βιβλιογραφίας.
- Η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας είναι ΕΞΑΝΤΛΗΤΙΚΗ (προσπαθούμε να βρούμε όλα τα σχετικά με την έρευνα μελετήματα), ΔΙΕΞΟΔΙΚΗ (προσπαθούμε να βρούμε όλες τις σχετικές με την έρευνα πληροφορίες που περιέχονται σε κάθε μελέτημα), και ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ (κρατάμε λεπτομερείς σημειώσεις).
- Κατά την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, ο ερευνητής πρέπει να επιλύσει τα παρακάτω προβλήματα:
- Πώς θα βρει όλες τις σχετικές με το δικό του ερευνητικό θέμα μελέτες και τα έντυπα στα οποία αυτές έχουν δημοσιευθεί;
  - Τι είδους στοιχεία θα πρέπει να ψάχνει στις μελέτες που έχει ήδη εντοπίσει;
  - Πώς θα κρατήσει σημειώσεις για κάθε μελέτη που έχει βρει, πώς δηλαδή θα αποδελτιώσει την κάθε μελέτη;
  - Πώς θα παρουσιάσει στην ερευνητική μελέτη όσα στοιχεία αποδελτίωσε κατά την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας;
- Το παραπεμπτικό βιβλιογραφικό δελτίο
- Οι ανακεφαλαιωτικές ανασκοπήσεις της βιβλιογραφίας έχουν γίνει από άλλους, στα πλαίσια της λεγόμενης ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ της βιβλιογραφίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ (ΕΝΤΥΠΗ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ)

- Οι Βάσεις Δεδομένων (Databases)
- Μεγάλες βάσεις βιβλιογραφικής τεκμηρίωσης σε διάφορους τομείς είναι:
  - Το PsycINFO στην Ψυχολογία.
  - Το ERIC στην Παιδαγωγική.
  - Το EUDICED (European Documentation and Information System for Education),
  - DISSERTATION ABSTRACTS INTERNATIONAL.
- ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΕΣ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΕΙΣ
- ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ

- ο ερευνητής, κατά την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, πρέπει:
- Να εντοπίσει τη σχετική με το θέμα του βιβλιογραφία.
- Να εντοπίσει σε ποιες βιβλιοθήκες βρίσκονται τα βιβλία ή περιοδικά που περιέχουν τα δημοσιεύματα που τον ενδιαφέρουν
- Να ενημερωθεί για τις υπάρχουσες βιβλιοθήκες και τους κανονισμούς τους
- Να εξασφαλίσει ολόκληρα τα μελετήματα αυτά
- Να μελετήσει τα μελετήματα και να καταλήξει ποια και κατά πόσο συνδέονται με την έρευνά του
- Να χρησιμοποιήσει τα μελετήματα αυτά για να κατασκευάσει το θεωρητικό πλαίσιο της έρευνάς του.

Παραδείγματα διερεύνησης βιβλιογραφίας μέσω διαδικτύου, βιβλιοθηκών κλπ. Εργασία εφαρμογών στην τάξη.

Πώς γράφουμε τον βιβλιογραφικό κατάλογο

- Για τη συγγραφή μίας επιστημονικής εργασίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν διάφορα στυλ γραφής.
- Τα πιο διαδεδομένα είναι το American Psychological Association (APA) style και το Chicago Publication Style.
- Το κάθε στυλ γραφής έχει τις δικές του συμβάσεις, τις οποίες ο συγγραφέας οφείλει να γνωρίζει εφόσον αποφασίσει να χρησιμοποιήσει το συγκεκριμένο στυλ. Αυτό που είναι σημαντικό, είναι ο συγγραφέας να γνωρίζει ποιο στυλ ακολουθεί και να το ακολουθεί σταθερά και με συνέπεια καθ' όλη την έκταση του κειμένου.

ΛΙΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ "ΑΡΑ" ΣΤΥΛ

- Η βιβλιογραφία γράφεται στο τέλος της εργασίας.
- Η βιβλιογραφική λίστα είναι αλφαβητική και απαρτίζεται από όλες τις πηγές στις οποίες έγινε αναφορά μέσα στο κείμενο της εργασίας.
- Κάθε πηγή που αναγράφεται στη λίστα της βιβλιογραφίας πρέπει με κάποιον τρόπο να αναφέρεται και μέσα στο κείμενο αλλά και αντίστροφα, κάθε συγγραφέας ή πηγή για την οποία γίνεται λόγος στο κείμενο, πρέπει επίσης να αναγράφεται και στην λίστα της βιβλιογραφίας.

Βιβλιογραφική επισκόπηση και ανασκόπηση I

Βιβλίο ενός συγγραφέα.

- Κώσσιος, Α. (2000). *Μέθοδος μουσικολογικής έρευνας*. Αθήνα: Μουσικός Εκδοτικός Οίκος Παπαρηγορίου – Νάκας.

Βιβλίο από φορέα, χωρίς συγκεκριμένο συγγραφέα.

- Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης Πανεπιστημίου Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών. (2002). *Οδηγός σπουδών*. Θεσσαλονίκη.

Άρθρο σε περιοδικό.

- Στάμου, Λ. (Φθινόπωρο, 2001). Μουσική και Κίνηση: Μία αναπτυξιακή προσέγγιση της διδακτικής της κίνησης στα πλαίσια του μαθήματος της μουσικής. *Ρυθμοί*, 34, σελ. 22-39.

Άρθρο που έγινε δεκτό αλλά δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη.

- Στάμου, Λ. (υπό δημοσίευση). Η μεταβαλλόμενη μουσική δεκτικότητα και οι «Στοιχειώδεις Μετρήσεις Μουσικής Ακουστικότητας»: Ο σκοπός και το περιεχόμενο του τεστ. *Μουσικοτροπίες*, 38-39, σελ. 90-98

Άρθρο σε περιοδικό σε ξένη γλώσσα.

- Stamou, L. (Fall, 2001). Spontaneity – Creativity – Improvisation – Composition: A developmental process. *Orff Echo*, 34(1), p. 8-10.
- Stamou, L. (2002). Plato and Aristotle on Music and Music Education: Lessons from ancient Greece. *International Journal of Music Education*, 39, p. 3-16.

Βιβλιογραφική επισκόπηση και ανασκόπηση II

Άρθρο σε εφημερίδα

- Δαμουλιάνου, Χ. (1990, Νοεμβρίου 27). Από τα θρανία η ισότητα: Πρόγραμμα κατάρτισης εκπαιδευτικών σε θέματα διαφυλικών σχέσεων. Εφημερίδα Καθημερινή, σελ. 6.

Άρθρο σε εφημερίδα, ανώνυμο

- «Να αλλάξει ο τρόπος βαθμολογίας της επίδοσης των μαθητών». (1990, Νοεμβρίου 15). Εφημερίδα Ελευθεροτυπία, σελ. 7-8.

Περισσότεροι από έναν συγγραφείς της πηγής στα ελληνικά

- LeBlanc, A., Jin, Y.C., Stamou, L., και McCrary, J. (1999). Εικονικές και λεκτικές κλίμακες μέτρησης των μουσικών προτιμήσεων. Μουσική Εκπαίδευση, 2(5), σελ. 4-21.

Περισσότεροι από έναν συγγραφείς της πηγής σε ξένη γλώσσα

- LeBlanc, A., Jin, Y.C., Stamou, L., and McCrary, J. (1999). Effect of age, country, and gender on music listening preferences. Bulletin of the Council for Research in Music Education, Special Issue, 141, p. 72-76.

Βιβλιογραφική επισκόπηση και ανασκόπηση III

Διδακτορική διατριβή (στα ελληνικά)

- Γιαννίτσας, Ν. (1988). *Βαθμός βεβαιότητας-αβεβαιότητας: Αιτιολογικοί παράγοντες και επιπτώσεις στην προσαρμογή του παιδιού*. Διδακτορική διατριβή. Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών. Αθήνα.

Διδακτορική διατριβή (σε ξένη γλώσσα)

- Stamou, L. (1998). *The Effect of Suzuki Instruction and Early Childhood Music Experiences on Developmental Music Aptitude and Performance Achievement of Beginning Suzuki String Students*. Ph.D. Thesis, Michigan State University, East Lansing, MI, U.S.A.

Μελέτη (άρθρο ή κεφάλαιο) δημοσιευμένη σε βιβλίο – ανθολόγιο.

- Κολιάδης, Ε. (1992). Συμπεριφοριστικές και νεοσυμπεριφοριστικές θεωρίες μάθησης: Γενική θεώρηση, ταξινόμηση, αξιοποίηση. Στο ανθολόγιο: Καλαντζή-Αζίζη, Α. & Δέγλερη, Ν. (Επιμελητές έκδοσης). *Θέματα ψυχοθεραπείας της συμπεριφοράς* (σελ. 11-34). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Stamou, L. (in press). Music Learning Theory, Physiology of Learning, and the Suzuki Philosophy: When research meets philosophy and education. In Taggart, C. & Runfola, M. (Eds.). *Readings in Music Learning Theory (2nd Ed.)*, Chicago, IL: G.I.A. Publications.

Λήμμα σε εγκυκλοπαίδεια

- Παρασκευόπουλος, Ι.Ν. (1981). Ειδική αγωγή: *Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος, Λαρούς, Μπριτάννικα*, 2 (σελ. 238-240). Αθήνα: Πάπυρος.

Βιβλιογραφική επισκόπηση και ανασκόπηση IV

- Όταν έχουμε περισσότερα από ένα έργα του ίδιου συγγραφέα, τα έργα παρατίθενται στη λίστα της βιβλιογραφίας με χρονική σειρά αρχίζοντας από το παλαιότερο.
- Παπαδόπουλος, Ι. (1980)...
- Παπαδόπουλος, Ι. (1983)... κλπ.

CD-ROM

- International Index to Music Periodicals. (1996). CD-ROM. Cambridge: Chadwyck Healey.

Film ή video

- Το μετέωρο βήμα του πελαργού. Σκηνοθ. Θεόδωρος Αγγελόπουλος. Αθήνα 199...

Internet site

- Page, M. E. (1996, February 20). A brief citation guide for Internet Sources in History and the Humanities, H-AFRICA Web site, at: <http://www2.h-net.msu.edu/africa/citation.html>

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εισαγωγή στη Μεθοδολογία της Επιστημονικής Έρευνας
Λελούδα Στάμου